

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Н. С. Павлова

Рівненський державний гуманітарний університет
вул. Пластова, 31, м. Рівне, 33000, Україна. E-mail: nataliia.pavlova@rshu.edu.ua

Розглянуто методологічний зміст методичної компетентності майбутнього вчителя інформатики, який здобуває вищу освіту за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Інформатика)». Методичну компетентність досліджено як: мету і результат методичної підготовки здобувача вищої педагогічної освіти за відповідним напрямом підготовки та з урахуванням потреб роботодавців; готовність до виконання науково-методичної та навчально-методичної діяльності, посадових обов'язків вчителя інформатики у загальноосвітніх закладах середньої освіти; діяльнісну характеристику, що інтегрує предметні, психолого-педагогічні, методичні знання та уміння, професійно значущі особистісні якості, набутий досвід діяльності за фахом; динамічне особистісне утворення, що сприяє саморозвитку й самовдосконаленню, спираючись на вимоги суспільства до особистості вчителя, динамічні темпи розвитку інформатики як фундаментальної науки та як навчального предмету; здатність ефективно конструювати освітній процес для широкого кола педагогічних ситуацій та методичних задач різного рівня складності у контексті навчання інформатики у загальноосвітніх закладах середньої освіти.

Ключові слова: здобувач вищої педагогічної освіти, майбутній вчитель інформатики, методична компетентність, методика навчання інформатики.

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМИРОВАНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ У БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ИНФОРМАТИКИ

Н. С. Павлова

Ровенский государственный гуманитарный университет
ул. Пластовая, 31, г. Ровно, 33000, Украина. E-mail: nataliia.pavlova@rshu.edu.ua

Рассмотрен методологический смысл методической компетентности будущего учителя информатики, который получает высшее образование по образовательной профессиональной программе Среднее образование (Информатика). Методическую компетентность исследуем как: цель и результат методической подготовки соискателя высшего педагогического образования по соответствующему направлению подготовки и с учетом потребностей работодателей; готовность к выполнению научно-методической и учебно-методической деятельности, должностных обязанностей учителя информатики; деятельностную характеристику, интегрируемая предметные, психолого-педагогические, методические знания и умения, профессионально значимые личностные качества, приобретенный опыт деятельности по специальности; динамическое личностное образование, способствуя саморазвитию и самосовершенствованию, опираясь на требования общества к личности учителя, динамичные темпы развития информатики как фундаментальной науки и как учебного предмета; способность эффективно конструировать образовательный процесс для широкого круга педагогических ситуаций и методических задач разного уровня сложности в контексте обучения информатике.

Ключевые слова: соискатель высшего педагогического образования, будущий учитель информатики, методическая компетентность, методика обучения информатике.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Підвищення якості професійної підготовки майбутнього вчителя, задоволення інтелектуально-культурних потреб особистості та інші нововведення в освітній галузі зумовлюють високі вимоги до компетентностей, якими повинен володіти сучасний педагог за обраною професією. Вагоме значення відведено його методичній компетентності, у зміст якої закладено особистісні характеристики, що дадуть змогу самостійно опрацювати кращі педагогічні досягнення з методики вивчення предмету та інтегрувати їх з раніше здобутими знаннями й уміннями, доцільно застосувати інноваційні педагогічні стратегії, обґрунтовано поєднуючи їх з традиційними освітніми підходами, вільно оперувати загальними і конкретними методиками вивчення предмету у загальноосвітніх навчальних закладах освіти (ЗЗСО).

Аналіз останніх досліджень. Поняття «методична компетентність» є предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема, зміст професійної підготовки майбутніх учителів, формування та розвиток методичної компетентності

як складової професійної компетентності, досліджували:

- О. Б. Бігич, Я. С. Гаєвець, Н. А. Глузман, С. О. Скворцова, О. С. Фесенко (вчителі початкової школи);

- І. А. Акуленко, В. Ф. Заболотний, О. Л. Зубкова, М. В. Касперко, А. І. Кузьминський, А. М. Кух, І. В. Коробова, Т. С. Мамонтова, О. І. Матяш, В. Г. Моторіна, Н. А. Тарасенкова, О. М. Семерня (вчителі математики, фізики);

- Ю. П. Біляй, Н. О. Гончарова, Г. В. Монастирна, К. П. Осадча, М. В. Рафальська, Я. Б. Сікора, В. В. Шакоцько, В. В. Шовкун (вчителі інформатики);

- О. А. Блажко, Н. Б. Грицай, Л. М. Рибалко, П. В. Самойленко, О. О. Таможня, Ю. П. Шапран О. Г. Ярошенко (вчителі природничого профілю).

У науково-методичних і психолого-педагогічних дослідженнях обґрунтовано необхідність формування й розвитку у майбутніх та практикуючих учителів методичної компетентності, проаналізовано теоретико-практичні підходи до тлумачення змісту

поняття «методична компетентність», виокремлено структурні компоненти та їх характеристики, критерії й показники сформованості тощо.

Зауважимо, що зустрічаємо низку термінів, які є синонімічними даному поняттю, наприклад: «дидактико-методична», «предметно-методична», «навчально-методична». На даному етапі оперуємо поняттям «методична компетентність», спираючись на дослідження таких науковців, як І. А. Акуленко, С. У. Гончаренко, О. Л. Зубков, Н. В. Морзе, С. О. Скворцова, Т. І. Шамова, які вивчають методичну компетентність вчителя з урахуванням методики навчання конкретної навчальної дисципліни та проаналізуємо їхні наукові праці щодо представленої проблеми.

Зважаючи на представлені вище описи метою статті є з'ясування методологічної сутності методичної компетентності майбутнього вчителя інформатики, який здобуває вищу професійну освіту за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (інформатика)» на бакалаврському та магістерському рівнях.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Методична компетентність вчителя, за І. П. Упатовою, є системою спеціально-наукових, науково-методичних, дидактико-методичних знань, умінь і досвіду розв'язування методичних завдань, що виникають під час педагогічної діяльності, наприклад, проведення занять за різними навчальними програмами; використання в освітньому процесі сучасних інформаційних і навчальних технологій та методик; виявлення проблем і методичних задач, спроможність ефективно їх розв'язувати; здатність до самореалізації та постійного самовдосконалення [1].

Методична компетентність вчителя, на переконання Н. Г. Масюкової, «включає знання і вміння розробки, вибору та застосування відповідних технологій і методик вирішення педагогічних завдань навчання, виховання і розвитку учнів», а також «володіння рефлексією і здатністю до вдосконалення власної методичної діяльності» [2]. Вченою у структурі даної компетентності виділено пізнавальний компонент, який ґрунтується на загально педагогічних, психологічних і предметних знаннях, що слугують теоретичним підґрунтям діяльності вчителя та предметно-діяльнісний – відображає здатність актуалізувати відомості і користуватися ними під час виконання посадових завдань та обов'язків вчителя. Серед таких обов'язків вчителя інформатики, наприклад: логічне та обґрунтоване конструювання освітнього процесу для конкретної дидактичної ситуації з урахуванням предметної площини та психологічних механізмів засвоєння учнями нових знань і вироблення практичних умінь роботи за комп'ютером.

Спираючись на зміст методичної роботи вчителя у школі, низка науковців під керівництвом Л. С. Рибалко, розглядає методичну компетентність учителя як «предметно-діялісну характеристику особистості сприймати та відтворювати передовий педагогічний досвід, розробляти освітні проекти, апробувати власну методику навчання», яка ґрунтується на готовності до професійної самореалізації у

системі методичної роботи [3]. Здатність учителя швидко реагувати на зміни в освітньому середовищі, оцінювати їх результативність, оновлювати предметні знання і перебудовувати власні методики навчання школярів, урізноманітнювати зміст і процес навчання дослідниця називає методичною мобільністю.

Методична компетентність майбутнього вчителя інформатики має певні особливості з огляду на специфіку навчальної дисципліни, наприклад: знання компонентів методичної системи навчання, навчальних програм з інформатики для ЗЗСО та обирання однієї з них з урахуванням наявного у школі програмного і технічного забезпечення; володіння методикою використання програмного забезпечення загального та спеціального призначення; обізнаність щодо сучасних тенденцій розвитку інформатичної галузі та їх доцільне впровадження в освітній процес; реалізація індивідуального та диференційного підходів у зв'язку з різноманітною підготовкою учнів та їх систематичною роботою за комп'ютером.

І. А. Акуленко, А. Л. Воевода, О. Л. Зубков, І. В. Кузнєцова, О. І. Матяш, Н. А. Мисліцька, Н. А. Тарасенкова, О. М. Семерня, В. В. Шакотько Т. І. Шамова розмежовують поняття «методична компетентність вчителя» і «методична компетентність майбутнього вчителя». На етапі навчання у ЗВО у студентів розпочинається формування методичної компетентності, а її подальший розвиток відбувається після здобуття кваліфікації, під час діяльності за обраним фахом, розширення педагогічного досвіду, самовдосконалення та саморозвитку. Зокрема, І. А. Акуленко обґрунтовує, що формування методичної компетентності майбутнього вчителя впродовж навчання у ЗВО є складним, довготривалим, поетапним процесом, який переходить у процес формування методичної компетентності діючого вчителя [4].

Таким чином, професійна підготовка у ЗВО виконує роль засобу продукування нових знань та умінь, розвитку ціннісного ставлення до методичної діяльності в контексті її нормативних обов'язків, забезпечуючи особистісне освітнє й професійне становлення майбутнього фахівця. К. П. Осадча слушно зауважує, що високий рівень сформованих компетентностей є запорукою успішної професійної діяльності людини, сприяє її стійкому становищу у соціально-економічній сфері як фахівця [5].

На переконання М. В. Касперко, методичний потенціал вчителя, що розвивається у ЗВО у вигляді методичної компетентності «необхідно формувати як невичерпний ресурс і розглядати як цінність, яка подається у вигляді кадрового капіталу» [6]. За визначенням дослідниці, методична компетентність майбутнього вчителя є готовністю «на основі його методичної (теоретичної і практичної) підготовки самостійно і достатньо ефективно розв'язувати професійно-методичні задачі, сформульованими ним самостійно чи навчально-методичною ситуацією освітнього процесу в умовах невизначеності і непередбачуваності» [6].

У науково-методичних дослідженнях щодо сформульованої вище проблеми зустрічаємо напрацю-

вання вчених, які описують методичну компетентність вчителя як результат професійної підготовки, яка представлена готовністю ефективно виконувати усі види методичної роботи у ЗЗСО, наприклад, моделювати навчальний процес та створювати педагогічні ситуації, які мотивують учнів до усвідомленого пізнання нових знань.

Співзвучною є позиція Н. В. Майер, яка розглядає методичну компетентність майбутнього викладача як результат методичної підготовки, що проявляється в здатності ефективно виконувати всі види професійно-методичної діяльності, а також у готовності до подальшого професійно-методичного й особистісного саморозвитку, самовдосконалення [7]. Дослідниця вводить поняття «методична самостійність майбутнього викладача», трактуючи його як інтегральну властивість особистості, яка проявляється в готовності студента до учіння з метою оволодіння методичною компетентністю. Вчена доводить, що методична самостійність майбутнього педагога формується і розвивається поетапно з першого року навчання у ЗВО.

На думку О. І. Матяш, методичну компетентність майбутнього вчителя потрібно розглядати як очікуваний результат його методичної підготовки, який виражається здатністю і готовністю творчо використовувати методичні знання, вміння, навички, досвід для виконання діяльності за обраним фахом, виділяючи «методичну грамотність, досвід методичної діяльності та методичні переконання» [8].

У науково-методичному дослідженні [9] методичну компетентність представлено як інтегральну професійно значущу характеристику особистості та діяльності вчителя, що визначає знання методологічних і теоретичних засад методики навчання предмету, концептуальних основ, структури та змісту засобів навчання, володіння інноваційними методами, формами й способами організації навчального процесу, готовність та здатність до творчої професійної діяльності [9].

Я. С. Гасвець вважає, що методичну компетентність вчителя потрібно представляти не лише через оволодіння сукупністю професійних знань та умінь і готовності виконувати професійні функції і здобувати високих результатів у діяльності за фахом, але й як інтегральну професійно-особистісну характеристику педагога із визначенням професійно значущих особистісних якостей [10].

Подібної думки дотримуються С. В. Толочко і Н. М. Рідей, розглядаючи методичну компетентність педагога як професійне утворення, що актуалізується у педагогічній діяльності, виконання якої вимагає системи методичних знань, умінь, навичок, особистих вольових якостей, певного методичного досвіду [11]. При цьому науковці конкретизують зміст цього поняття через:

- навчально-методичну компетентність, що відображає оволодіння конкретними прийомками, способами, технікою та засобами педагогічної діяльності, з урахування методики вивчення навчальної дисципліни;

- науково-методичну компетентність, що відображає виконання наукової, навчально-науково-інноваційної роботи, а також тих видів діяльності, що ґрунтуються на критеріях дослідницького характеру.

В. В. Диміна досліджує процес формування у студентів методичної компетентності під час вивчення дисципліни «Теорія і методика навчання інформатики» [12]. Формування компетентності супроводжується виробленням умінь, які характеризують функціонально-діяльнісний компонент методичної діяльності, а саме: формулювання цілей і задач вивчення конкретного розділу шкільного курсу інформатики (ШКІ); обґрунтований добір спеціального програмного забезпечення; урахування індивідуальних особливостей учнів та організації всіх видів їхньої навчальної діяльності за різними навчальними програмами з інформатики та з використанням ІКТ; створення дидактичних матеріалів для підтримки пізнавального інтересу учнів; проектування та розробка дистанційних курсів засобами цифрових інструментів тощо.

Такі умови зумовлюють зміну пріоритетів професійної діяльності викладача «від інформаційної, до організаційної, консультативної з керівництва самостійною навчально-пізнавальною, науково-дослідною та професійно-практичною роботою студентів» [13]. Саме тому актуальною є вимога до активізації особистісної активності усіх учасників освітнього процесу, що організований у напрямку досягнення головної мети – розвитку особистості студента, формування його методичної компетентності, а також – саморозвитку викладача ЗВО.

У представлених науково-методичних та психолого-педагогічних дослідженнях розкрито багатогранність і багатовимірність поняття «методична компетентність вчителя», наприклад, описано зміст, акцентуючи увагу на фундаментальних знаннях з певного предмету та методики його викладання, готовності до навчально-методичної та науково-методичної діяльності, здатності навчати учнів.

Формування і розвиток методичної компетентності майбутнього вчителя є цілісним процесом за ОПП на бакалаврському та магістерському рівнях, що виважено і доцільно поєднує, з однієї сторони – вивчення предметів загального та професійного циклу, а з іншої – практичну підготовку, у якій базисними є психолого-педагогічні та предметні знання (наприклад, у галузях комп'ютерного моделювання, алгоритмізації та програмування, інформаційної безпеки та опрацювання мультимедійних даних), а практико-орієнтованими – уміння та прийоми методичної діяльності (наприклад, вибір способів організації навчально-комунікативної діяльності учнів; підготовка дидактично-методичної документації та її розміщення на освітніх електронних ресурсах; розробка календарно-тематичного та системи поурочного планування).

В умовах динамічного розвитку інформатики та зміни парадигми освіти, методична компетентність інтегрує вміння вчителя оперувати фундаментальними категоріями та поняттями, діагностувати цілі навчання, освоювати методичні концепції та проєк-

тувати їх у конкретний зміст предмету, проводити моніторинг результатів навчання учнів і якості їхньої освітньої діяльності. А також уміння застосовувати сучасні методи й освітні технології пізнання нового в умовах очного й дистанційного навчання, організувати освітнє середовище для навчання та розвитку учнів засобами інформатики на уроках і в позаурочний час, створювати відповідне навчально-методичне забезпечення; використовувати різні механізми комунікації між усіма учасниками освітнього процесу, в тому числі із застосуванням сучасних ІКТ.

Методичну компетентність майбутнього вчителя інформатики, який здобуває вищу педагогічну освіту за ОПП «Середня освіта (інформатика)» досліджуємо як:

- мету і результат методичної підготовки здобувача вищої педагогічної освіти за відповідним напрямом підготовки та з урахуванням потреб сучасного суспільства і роботодавців;

- готовність до самостійного й відповідального виконання науково-методичної та навчально-методичної діяльності, посадових обов'язків вчителя інформатики у ЗЗСО;

- діяльну характеристику, що інтегрує предметні, психолого-педагогічні, методичні знання та уміння, професійно значущі особистісні якості, набутий початковий досвід діяльності за фахом;

- динамічне особистісне утворення, що сприяє саморозвитку й самовдосконаленню, з урахуванням вимог суспільства до особистості вчителя, динамічні

темпи розвитку інформатики як фундаментальної науки та як навчального предмету;

- здатність ефективно конструювати освітній процес для широкого кола педагогічних ситуацій та методичних задач різного рівня складності у контексті навчання інформатики у ЗЗСО.

З метою всебічного аналізу представленої теми дослідження і досягнення мети наукової розвідки було проведено опитування студентів 4-го курсу факультету математики та інформатики Рівненського державного гуманітарного університету, результати якого представлено нижче.

Мотиваційні чинники займають вагоме місце на етапі формування у студентів методичної компетентності, оскільки відображають зацікавленість професійною діяльністю та бажання досягнути сформульованих в ОПП результатів навчання (рис. 1). Під час проведеного опитування, серед мотиваційних чинників студенти виділили усвідомлення значення методичної компетентності у професійному становленні (71 %), бажання поєднати знання з інформатики та методики її викладання (76 %). Також оволодіння даною компетентністю викликане бажанням реалізувати власні здібності та виявити творчість (57 %), поглибити знання із шкільного курсу інформатики (43 %), утвердити себе як вчитель інформатики (48 %). Водночас 57 % студентів усвідомлюють актуальність знань з теорії та методики навчання інформатики, у змісті яких синтезовано відомості з різних галузей.

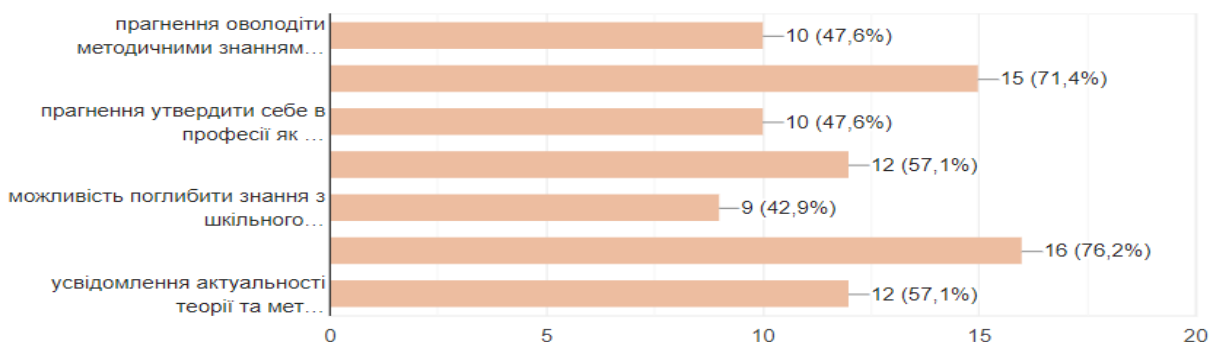

Рисунок 1 – Результати опитування студентів щодо визначення мотиваційних чинників процесу формування методичної компетентності

На запитання, в якому студентам потрібно було визначити дисципліни, вивчення яких сприяє формуванню методичної компетентності, найпоширенішою була відповідь: усі дисципліни освітньо-професійної програми (44 %) (рис. 2). Професійна підготовка майбутніх учителів інформатики базується на глибокому і ґрунтовному засвоєнні знань з фахових дисциплін ОПП, зміст яких постійно оновлюється у зв'язку із розвитком ІКТ та програмно-апаратних засобів ПК у поєднанні з

формуванням високого рівня методичної компетентності. Проте лише 17 % здобувачів освіти обрали обов'язкові предмети загальної підготовки і вибіркові компоненти професійного циклу. Майже 13% студентів переконані, що оволодіння знаннями з дискретної математики, комп'ютерної фізики, прикладного та Web програмування й інших дисциплін професійної підготовки сприяє формуванню методичної компетентності.

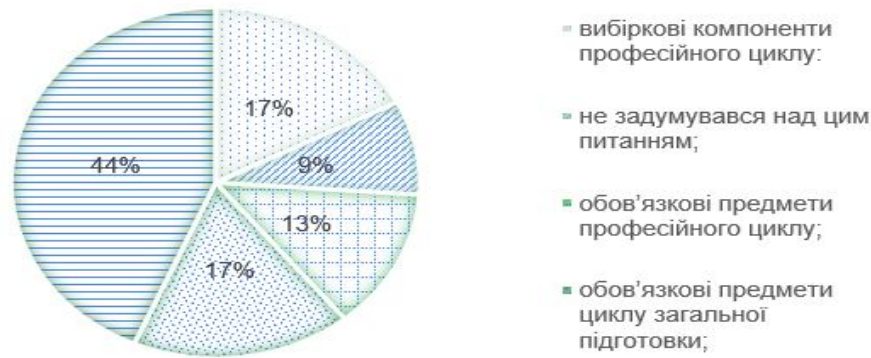

Рисунок 2 – Результати опитування студентів щодо визначення предметів, вивчення яких сприяє оволодінню методичною компетентністю

На одному із етапів опитування студентам пропонувалося обрати компоненти, які на їхнє переконання, є найбільш важливими на етапі формування методичної компетентності під час навчання у ЗВО (рис. 3). 81 % здобувачів вищої освіти віддали перевагу знанням з методики навчання інформатики, а 76 % – фундаментальним знанням з інформатики. На думку 71 % студентів поєднання знань та умінь, набуття досвіду діяльності за фахом дають змогу

самостійно приймати рішення, досягати прогнозованих в ОПП результатів навчання, що у свою чергу є найбільш важливим компонентом методичної компетентності вчителя. 57% студентів акцентують увагу на знаннях, що здобуваються під час вивчення педагогіки, психології та суміжних із ними дисциплін. Достатньо малий відсоток студентів відзначили володіння навичками soft skill (19 %) та програмування (38 %).

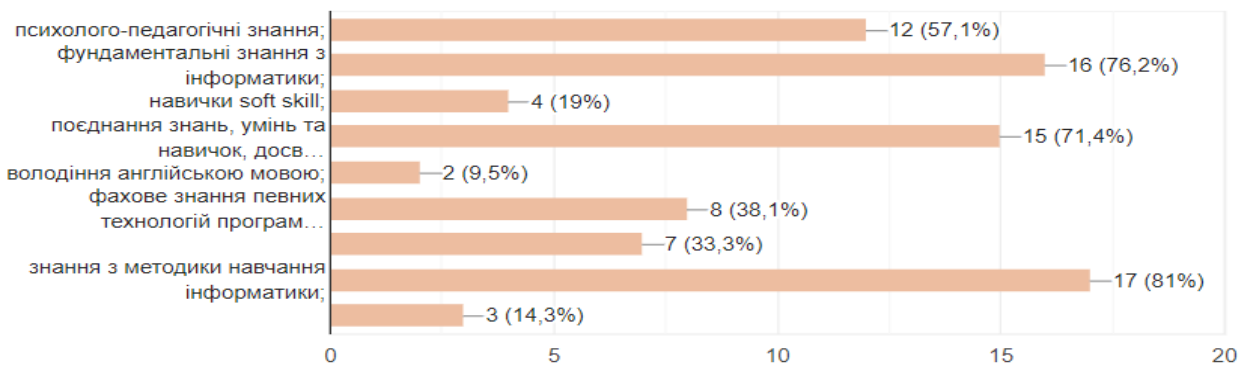

Рисунок 3 – Результати опитування студентів щодо визначення компонентів, які є важливими для оволодіння методичною компетентністю під час навчання у ЗВО

Значна кількість студентів, які завершують навчання за ОПП, розглядають методичну компетентність, оперуючи поняттями «готовність» та «здатність», визначаючи їх не як тотожні, а як зв'язок між процесуальним та результативним компонентами професійної підготовки, а також між власним потенціалом і практичним його втіленням, а саме: готовність до виконання науково-методичної та науково-дослідної діяльності (71 %); здатність ефективно конструювати освітній процес для широкого кола педагогічних ситуацій (48 %). 52 % студентів отожднює сформовану методичну компетентність з навичкам розв'язування задач ШКІ та формування відповідних умінь в учнів на уроках інформатики.

Водночас результати опитування показали, що лише 43 % студентів усвідомлюють методичну компетентність як вагомий складову професійної компетентності і 29 % – як результат здобуття вищої педагогічної освіти в університеті. Тобто, на усіх етапах здобуття вищої педагогічної освіти потрібно акцентувати увагу студентів на тому, що методична компетентність, будучи динамічною комбінацією знань і практичних навичок, способів мислення, професійно важливих особистісних якостей є не лише результатом навчання на певному рівні вищої освіти, але й основою кваліфікації випускника ЗВО (рис. 4).

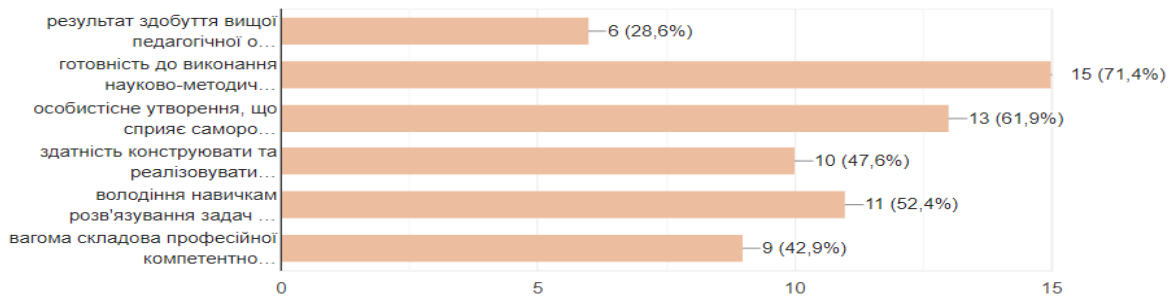

Рисунок 4 – Результати опитування студентів

ВИСНОВКИ. З наведених вище описів слідує, що однозначної думки у трактуванні змісту досліджуваного феномену немає. Сформульовані дефініції відображають різноаспектні погляди, кожне з яких розкриває професійно значимі особистісні якості вчителя, професійні функції та обов'язки, характеристики діяльності за фахом. Методична компетентність майбутнього вчителя інформатики є професійно значущою характеристикою особистості, послідовно поєднуючи навчальну і педагогічну діяльність, включає знання предметної області й початковий досвід діяльності за фахом, уміння застосовувати знання з інформатики як фундаментальної науки та методики її навчання у ЗЗСО під час організації освітнього процесу за різними навчальними програмами з інформатики та формування в учнів компетентностей інформатичної освітньої галузі. Згадана компетентність визначає готовність і здатність до усвідомленого і якісного виконання методичної діяльності щодо організації освітнього процесу з інформатики й управління ним з урахуванням специфіки предмету, індивідуальних характеристик учнів, поступово вибудовуючи у майбутнього вчителя власний педагогічний стиль, сприяючи його саморозвитку та професійному зростанню.

Перспективи подальших розвідок полягатимуть у проєктуванні та організації навчального середовища для формування у студента-бакалавра методичної компетентності, визначення рівня її сформованості та окреслення напрямів розвитку під час навчання на магістерському рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Упатова І. П. Методична підготовка майбутніх учителів: теорія і практика: монографія. Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. 402 с.
2. Масюкова Н. Г. Развитие методической компетентности учителя в процессе повышения квалификации с использованием дистанционных образовательных технологий: монография. Ставрополь: СКИРО ПК и ПРО, 2018. 216 с.
3. Рибалко Л. С., Черновол-Ткаченко Р. І., Куценко Т. В. Акмеологічні засади професійної самореалізації вчителів у системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів: колективна монографія. Харків: Вид. група «Основа», 2017. 128 с.
4. Акуленко І. А. Особливості компетентісно орієнтованої методичної підготовки майбутнього вчителя математики профільної школи. *Наукові*

записки. Педагогічні науки. ЦДПУ ім. В. Винниченка. 2013. Вип. 122. С. 58–66.

5. Осадча К. П. Аналіз понять «компетенція» та «компетентність» у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Педагогічний дискурс.* Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. 2011. Вип. 9. С. 254–258.

6. Касперко М. В. Формирование методической компетентности будущего учителя математики в условиях классического университета: монография. Гродно: ГрГУ, 2012. 115 с.

7. Майер Н. В. Концепція формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов у процесі самостійної роботи. *Іноземні мови.* Київський національний лінгвістичний університет. 2016. № 4. С. 20–28.

8. Матяш О. І. Теоретико-методичні засади формування методичної компетентності майбутнього вчителя математики до навчання учнів геометрії: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. 450 с.

9. Мартиненко О., Ковтун Г. Формування методичної компетентності вчителя математики та економіки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. 2016. № 3 (57). С. 398–406.

10. Гаєвець Я. С. Методична компетентність як мета та результат підготовки вчителя початкових класів. *Наука і освіта.* Науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. 2012. № 8. С. 38–41.

11. Толочко С. В., Рідей Н. М. Теоретичне обґрунтування необхідності формування науково-методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти. *ScienceRise: Pedagogical Education.* 2017. № 8 (16). С. 14–19.

12. Дымина В. В. Методическая компетентность учителя информатики. *Сибирский педагогический журнал.* 2008. URL: <https://cutt.ly/yaobCbB> (дата звернення: 24.12.2020).

13. Шишко А. В. Структура педагогічної компетентності викладачів іноземної мови. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.* Вип. 2016 (97). Част. 2. С. 125–130

METHODOLOGY FOR DEVELOPING THE METHODOLOGICAL COMPETENCE OF A FUTURE TEACHER OF INFORMATICS

N. Pavlova

Rivne State University of the Humanities

vul. Plastova, 31, Rivne, 33000, Ukraine. E-mail: nataliia.pavlova@rshu.edu.ua

Purpose. The purpose of the article is to describe the methodological essence of the methodical competence of the future teacher of computer science, who receives higher degree under the educational-professional program "Secondary education (Computer Science)" at the bachelor's and master's levels. **Methodology.** Scientific methods of analysis, generalization and systematization are used to determine the essence of methodological competence and its structure, as well as surveying students and processing the results. **Findings.** Methodological competence was studied as: the purpose and result of methodical training of the higher education applicant in the corresponding professional path with taking into account needs of employers; readiness to perform scientific-methodical and educational-methodical activities, job responsibilities of a computer science teacher; activity characteristic that integrates subject, psychological-pedagogical, methodical knowledge and skills, professionally significant personal qualities, acquired initial experience in the specialty; a dynamic personal education that promotes self-development and self-improvement, based on society's requirements for the teacher's personality; ability to effectively construct the educational process in the context of teaching computer science. **Originality.** Methodical competence is a professionally significant characteristic of the individual, combining educational and pedagogical activities. It includes knowledge of the subject, the ability to apply knowledge of computer science as a basic science and methods of its teaching during the organization of the educational process in various curricula in computer science and the formation of students' competencies in computer science education. **Practical value.** Developing the methodological competence is a holistic process of professional training in the educational and professional program at the bachelor's and master's levels, which carefully and appropriately combines the study of subjects of general and professional courses on the one hand, and practical training, in which the psychological-pedagogical and subject knowledge is basic, and practice-oriented skills are techniques of methodical activity, on the other hand. **Conclusions.** Methodical competence is a set of subject-methodical knowledge and skills, professionally significant personal qualities and initial experience in the specialty, which determines the readiness and ability to consciously and qualitatively perform methodical activities to organize the educational process in informatics and manage it taking into account the specifics of the subject and individual students' characteristics.

Key words: applicant of higher pedagogical education, future teacher of computer science, methodical competence, methods of teaching computer science.

REFERENCES

1. Upatova, I. P. (2018), Methodical training of future teachers: theory and practice: monograph. Kharkiv: DISA PLUS LLC, 402 p.
2. Masyukova, N. G. (2018), Development of methodological competence of a teacher in the process of advanced training using distance educational technologies: monograph. Stavropol: SKIRO PC and PRO, 216 p.
3. Rybalko, L. S., Chernovol-Tkachenko R. I., Kutsenko T. V. (2017), Acmeological principles of professional self-realization of teachers in the system of methodical work of general educational institutions: collective monograph. Kharkiv: Ed. Osnova group, 128 p.
4. Akulenko, I. A. (2013), Features of competence-oriented methodical training of the future teacher of mathematics of profile school. Proceedings. Pedagogical sciences. TsDPU them. V. Vinnichenko. Iss. 122. pp. 58–66.
5. Osadcha, K. P. (2011), Analysis of the concepts of "competence" and "competence" in foreign and domestic scientific literature. *Pedagogical discourse. Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy*. Iss. 9. pp. 254–258.
6. Kasperko, M. V. (2012), Formation of methodological competence of the future teacher of mathematics in a classical university: monograph. Grodno: GrSU, 115 p.
7. Mayer, N. V. (2016), The concept of formation of methodological competence in future teachers of foreign languages in the process of independent work. Foreign languages. *Kyiv National Linguistic University*. Iss.4. pp. 20–28.
8. Matyash, O. I. (2013), Teoretyko–metodychni zasady formuvannya metodychnoi kompetentnosti maybutnoho uchitelia matematyky do navchання uchniv geometryi: monografiia. Vinnytsia: NilangLTD LLC, 450 p.
9. Martynenko, O., Kovtun, G. (2016), Formation of methodical competence of a teacher of mathematics and economics. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. *Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko*. Iss.3 (57). pp. 398–406.
10. Gaevets, Ya. S. (2012), Methodical competence as a goal and result of primary school teacher training. Science and education. *Scientific and practical journal of the South Ukrainian National Pedagogical University named after KD Ushinsky*. No.8. pp. 38–41.
11. Tolochko, S. V., Ridey, N. M. (2017), Theoretical substantiation of the need for the formation of scientific and methodological competence of teachers in the system of postgraduate pedagogical education. *Science Rise: Pedagogical Education*. Iss.8 (16). pp. 14–19.
12. Dymin, V. V. (2008), Methodical competence of a teacher of informatics. *Siberian pedagogical journal*. URL: <https://cutt.ly/yaobCbB> (date of the blast: 12.24.2020).
13. Shishko, A.V. (2016), The structure of pedagogical competence of foreign language teachers. *Bulletin of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi national university*. Iss. 97 (2). pp. 125–130.

Стаття надійшла 19.10.2020.